

ΠΑΝΙΔΑ

Η πανίδα στο Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων, Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου, περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό χερσαίων, υδρόβιων και ιπτάμενων ασπονδύλων, αμφίβιων, ερπετών, πουλιών και θηλαστικών. Όσον αφορά στα σπονδυλόζωα έχουν καταγραφεί συνολικά 197 είδη, ενώ οι υπάρχουσες μελέτες που αφορούν τα ασπόνδυλα είναι περιορισμένες και ως σήμερα παραμένει άγνωστος ο αριθμός των ειδών που ζουν στα ενδιαίτηματα της περιοχής. Στα αλπικά λιβάδια ζουν πολλά είδη πεταλούδων, αλλά και νυχτοπεταλούδων. Ορισμένα είδη πεταλούδων έχουν περιορισμένη παγκόσμια εξάπλωση και κάνουν στην περιοχή μια από τις λιγιστές εμφανίσεις τους στον ελλαδικό χώρο.

Εκτός από τα Λεπιδόπτερα, ενδημισμός παρατηρείται και σε άλλες οικογένειες των εντόμων όπως τα ορθρόπτερα, τα κολεόπτερα και τα χερσαία ασπονδύλα, τα οποία αν και δεν είναι ιδιαίτερα γνωστά στο ευρύ κοινό, έχουν ιδιαίτερη επιστημονική και βιογεωγραφική αξία.

Στα κρυστάλλινα νερά των παραπόταμων του Αράχθου και του Αχελώου ζουν 7 είδη ψαριών, ενώ ακόμη διατηρούνται ορισμένοι αμιγείς πληθυσμοί της άγριας πέστροφας. Στα ρέματα, τα υγρά αλπικά λιβάδια, στους εποχικούς νερόλακκους της περιοχής αναπαράγονται 6 είδη αμφιβίων. Ο ελληνικός βάτραχος (*Rana graeca*) ζει κοντά στην κοίτη των ορεινών ρεμάτων, η κιτρινομπομπίνα συναντάται σε υγρές θέσεις με βλάστηση, ενώ οι φρύνοι και οι σαλαμάνδρες μετά την περίοδο αναπαραγωγής τους βρίσκουν καταφύγιο στα δάση.

Στα διαφορετικά ενδιαίτηματα του πάρκου βρίσκουν καταφύγιο 19 είδη της ερπετοπανίδας (1 χερσαία χελώνα, 8 είδη σαυρών και 10 είδη φιδιών). Οι πληθυσμοί πολλών ειδών αυτής της παρεξηγημένης ομάδας ζώων, έχουν μειωθεί, λόγω των πιέσεων από ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Τα ερπετά είναι σημαντικά για τα οικοσυστήματα και στις τροφικές αλυσίδες τόσο ως θηρευτές όσο και ως θηράματα. Όλα τα είδη των ερπετών προστατεύονται σύμφωνα με την ελληνική και την ευρωπαϊκή νομοθεσία, ενώ για ορισμένα είδη όπως τα φίδια (*Elaphe quatuorlineata*, *Zamenis situla*), η μεσογειακή χελώνα (*Testudo hermanni*), ισχύει πιο αυστηρό πλαίσιο προστασίας και σαν χώρα έχουμε αναλάβει την υποχρέωση να εφαρμόσουμε ειδικότερα μέτρα, προκειμένου να προστατεύσουμε τους πληθυσμούς τους. Επιπλέον, στο Εθνικό Πάρκο καταγράφηκε για πρώτη φορά η παρουσία της οχιάς των λιβαδιών (*Vipera ursinii*) που αποτελεί ενδημικό υποείδος της οροσειράς της Πίνδου.

Η περιοχή φιλοξενεί σημαντικό αριθμό στρουθιόμορφων και αρπακτικών πτηνών (περίπου 150 είδη). Η παρουσία πολλών ειδών των αρπακτικών, καθώς και πολλών μεγάλων θηλαστικών δικαιολογεί και την αναγκαιότητα θεσμοθέτησης της περιοχής ως Εθνικού Πάρκου. Συνολικά συναντώνται εδώ 36 είδη αρπακτικών των οικογενειών Accipitridae, Falconidae. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), ο Γυπαετός (*Gypaetus barbatus*), το Όρνιο (*Gyps fulvus*), ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), το βραχοκιρκίνεζο (*Falco tinnunculus*), ο Πετρίτης (*Falco peregrinus*) κ.α.. Στα κωνοφόρα δάση φωλιάζουν 7 ειδών δρυοκολαπτών μεταξύ αυτών ο μαύρος δρυοκολάπτης (*Dryocopus martius*), ενώ οι ορθοπλαγίες του Λάκμου και των Τζουμέρκων αποτελούν κατάλληλο ενδιαίτημα φωλεοποίησης για αρκετά ορεινά είδη, όπως ο χιονόστρουφος (*Montifringilla*

nivalis), η χιονάδα (*Eremophila alpestris*), τα οποία αναζητούν τη λεία τους στα αλπικά και υποαλπικά λιβάδια της περιοχής.

Το Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων, Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου αποτελεί μια ιδιαίτερα σημαντική περιοχή για τα θηλαστικά, καθώς στα διαφορετικά ενδιαιτήματα της περιοχής έχει καταγραφεί η παρουσία του ¼ των ειδών των θηλαστικών που απαντώνται στην Ελλάδα (30 είδη θηλαστικών που ανήκουν σε 17 οικογένειες). Πιο αναλυτικά, στην περιοχή ζουν 4 είδη εντομοφάγων (*Insectivora*), ένα είδος λαγόμορφου (*Lagomorpha*), και 8 είδη τρωκτικών (*Rodentia*), 4 είδη σπληφόρων αρτιοδάκτυλων θηλαστικών (*Artiodactyla*) και 8 είδη σαρκοφάγων θηλαστικών.

Στα σπήλαια και στις σχισμές των βράχων ζουν τουλάχιστον 5 είδη χειροπτέρων (οικογενειες *Rhiniorhidae* και *Vespertilionidae*), τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας εξαιτίας της καταστροφής των ενδιαιτημάτων τους.

Η παρουσία της **Αρκούδας** (*Ursus arctos*) είναι αισθητή στο μεγαλύτερο τμήμα του Εθνικού Πάρκου, η οποία για να ικανοποιήσει τις τροφικές της ανάγκες μετακινείται σε μεγάλες αποστάσεις. Η ευρύτερη περιοχή αποτελεί το νοτιοδυτικό όριο της γεωγραφικής εξάπλωσης της αρκούδα στη χώρα μας. Ο αγριόγατος (*Felis sylvestris*), είναι ένα εντυπωσιακό αιλουροειδές που μπορεί να σας ξαφνιάζει αν αποφασίσετε να διαβείτε τα δασωμένα μονοπάτια στο Εθνικό Πάρκο. Οι καλοί ιχνηλάτες, σίγουρα θα βρουν βιοδηλωτικά ίχνη της βίδρας (*Lutra lutra*) κατά μήκος των οχθών των ποταμών, παρόλο που τα τελευταία χρόνια οι πληθυσμοί της έχουν μειωθεί σημαντικά, σε παγκόσμιο επίπεδο, εξαιτίας της ανθρώπινης όχλησης και της μείωσης της τροφής της.

Το Αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra balcanica*), διατηρεί μικρούς πληθυσμούς στα Τζουμέρκα και συναντάται σε επικλινείς καλυμμένες με δάση πλαγιές που καταλήγουν προς τα πάνω σε απόκρημνες κορυφές με σάρες, λούκια και περισσότερο ή λιγότερο οριζόντια διαζώματα με άφθονη ποώδη βλάστηση που συνήθως γειτνιάζουν αναλόγως του υψομέτρου με υπαλπικά λιβάδια. Η παρουσία του Ζαρκαδιού (*Capreolus capreolus*) αποτελεί ενδείκτη της πολυμορφίας και της ποικιλότητας των οικοσυστημάτων του Εθνικού Πάρκου.

Όσον αφορά στα κτηνοτροφικά είδη, αξίζει να αναφερθούμε στην εκτροφή του προβάτου καλαρρύτερης φυλής (μπούτσικο) από τους κατοίκους των χωριών Καλαρύτες και Συρράκο. Οι παλιοί κτηνοτρόφοι υποστηρίζουν ότι τα πρόβατα αυτής της φυλής προήλθαν από τη διασταύρωση του Ορεινού Ηπειρωτικού προβάτου με το πρόβατο της φυλής *comisana*, άτομα της οποίας μεταφέρθηκαν από τη Σικελία, στα μέσα του 18ου αιώνα, από Συρρακιώτες εμπόρους με σκοπό την παραγωγή μαλλιού καλύτερης ποιότητας. Ο συνολικός πληθυσμός αυτής της φυλής στην Ελλάδα ανέρχεται σε 5.000 άτομα.